

Tiedekunta/Osasto — Fakultet/Sektion		Laitos — Institution	
Matemaattis-luonnontieteellinen		Eläintieteen laitos	
Tekijä — Författare			
Pirkko Ukkonen			
Työn nimi — Arbets titel			
Suomen nisäkkäiden varhainen historia. Arkeologinen luomateriaali faunahistoriallisen tutkimuksen välineenä.			
Oppiaine — Läroämne			
Eläintiede (ekol. linja)			
Työn laji — Arbets art		Aika — Datum	Sivumäärä — Sidoantal
Pro gradu -tutkielma		Heinäkuu 1992	64 s. + 2 liitettä
Tiivistelmä — Referat			
Tutkimuksessani pyrin tarkentamaan kuvaa Suomen nisäkäsfauan historiasta jääkauden jälkeen. Olen koonnut yhteen tiedot subfossiilisista hajo- löydöistä ja kivikautisten asuinpaikkojen jätefaunoista ja tarkastelen löytöjä yhteydessä maamme deglasiaatio- ja kasvillisuushistoriaan sekä Suomea ympäröivien alueiden nisäkslöytöihin. Tarkastelen työssäni sekä lajiston koostumusta eri ilmastollisina kausina että yksittäisten lajien levinneisyshistoriaa. Pohdin myös kvantitatiivisten menetelmien soveltu- vuutta arkeologisen luomateriaalin faunahistorialliseen tulkintaan. Suomen subfossiilinen nisäkäsfaua on varsin monotoninen varhaisista löydöistä lähtien, eikä lajistossa voida erottaa selviä faunahistoriallisia kausia. Myöhäisglasiaalinen naalilöytö viittaa arktisen eläimistön leviä- miseen maahamme jään vielä peittäessä suurinta osaa Suomen alueesta. Boreaalikaudella jo ainakin kettu, hirvi, majava ja jänis kuuluivat lajis- toomme. Kasvillisuuden kehittyessä myös metsälajit, kuten karhu, näätä ja orava ilmestyvät jätefaunalöytöihin. Postglasiaalinen lämpökausi heijastui faunaan eteläisten lajien - ainakin mäyrän - leviämisenä Suomeen. Subfossiiliset nisäkslöydöt ovat vielä liian niukkoja eri lajien levin- neisyysrajojen ja niissä tapahtuneiden ajallisten muutosten hahmottamiseksi. Petoeläinlöydöt ovat kettua lukuun ottamatta vähäisiä. Sorkkaeläimistä hirvi on yleinen varsinkin sisämaan asuinpaikkalöydöissä. Etelä- ja Keski-Suomen peuralöydöt voivat viitata metsäpeuran verraten varhaiseen leviämiseen Suomen alueelle. Jyrsijöistä majava on ollut yleinen ja laajalle levinnyt koko kivikauden ajan. Merinisäkkäistämme norppa vaelsi Itämeren altaaseen jo Yoldia-vaiheessa. Järviäitaiden kuroutuessa norppia jäi niihin eristyksiin - löytöjä on Saimaan ja Laatokan lisäksi myös Kukkia-järven, Oulunjärven ja Kolpeneen muinaisjärven rannoilta. Grönlannihylje ilmestyy subfossiililöytöihin väliaikaisesti Litorina-vaiheessa. Subfossiilinen jätefauna-aineisto ei ole vielä riittävä luotettaviin kvantitatiivisiin analyyseihin faunahistoriallisen tutkimuksen pohjaksi. Lajien suhteellisten osuuksien muutosten perusteella tehdyt päätelmät hirvikantojen jyrkästä laskusta atlanttisen kauden lopulla eivät saa tukea sisämaan suhteellisen runsaista hirvilöydöistä,			
Avainsanat — Nyckelord			
faunahistoria, jätefauna, nisäkkäät, Suomi			
Säilytyspaikka — Förvaringsställe			
Eläintieteen laitoksen kirjasto			
Muuta tietoja — Övriga uppgifter			